

Cours de tibétain - analyse - Sangtcheu Meunlam - 7

Le 30 janvier 2025

Traduction et analyse

Strophe 8

འདོད་ཆགས་ཞེ་སྣང་གཉི་ལྷན་དབང་གིས་ནི། །
ལུས་དང་ངག་དང་དེ་བཞིན་ཡིད་གྱིས་གྱང་། །
སྤྲིག་པ་བདག་གིས་བགྱིས་པ་ཅི་མཆིས་པ། །
དེ་དག་ཐམས་ཅད་བདག་གིས་སོ་སོར་བཤགས། །

Quelles que soient les actions négatives que j'ai accomplies
Avec le corps, la parole et l'esprit
Sous l'emprise du désir, de l'agressivité et de la stupidité
Je confesse chacune d'entre elles. [8]¹

Sous l'influence de l'attachement, de la haine et de l'ignorance,
Par le corps, la parole et de même l'esprit,
Toutes les actions négatives que j'ai accomplies, quelles qu'elles soient,
Je les dévoile individuellement, une par une. [8]²

[འདོད་ཆགས་-ཞེ་སྣང་-གཉི་ལྷན་-དབང་+གིས་+ནི།] །
[ལུས་དང་ངག་དང་དེ་བཞིན་ཡིད་+གྱིས་+གྱང་།] །
[སྤྲིག་པ་] [བདག་+གིས་+བགྱིས་པ་] [ཅི་+མཆིས་པ།] །
[དེ་དག་ཐམས་ཅད་] [བདག་+གིས་] [སོ་སོར་བཤགས།] །

¹ Traduction Elisabeth English

² Traduction jm

Vocabulaire

འདོད་ཆགས་	attachement, désir
ཞེ་སྤང་	haine, aversion
གཉི་སྤུག་	ignorance
དབང་གིས་	sous l'influence de, par le pouvoir de
མི་	particule emphatique (en effet, assurément)
ལུས་	corps
ངག་	parole
དེ་བཞིན་	de même, ainsi
ཡིད་	esprit, mental
ཀྱིས་	par, à travers
ཡུང་	aussi, également
སྤིག་པ་	action négative, non-vertu
བདག་	moi, je
གིས་	par, agentif/ergatif
བཟླིས་པ་	fait, accompli
ཅི་	quoi, quel
མཆིས་པ་	il y a, existe

མཆིས་པ་/ མཆི་བ་/ མཆི་བ་// verbe non-volitif. 1) Traduction du verbe sanskrit "gaccha" qui signifie généralement "aller vers" mais qui peut également signifier "venir pour", par exemple, dans le cas de s'abriter dans quelque chose, on peut y aller pour s'abriter ou venir pour s'abriter. Par exemple, [TC] གོང་གསེབ་ལ་མཆི་བ། "venir dans un village" ; སྐབས་སུ་མཆི་བ། "se réfugier" ; སངས་རྒྱལ་ལ་སྐབས་སུ་མཆི་བ། "je me réfugie auprès du Bouddha, en le Bouddha". 2) Il est également utilisé comme verbe existentiel avec le même sens que ཡོད་པ་ "exister" et aussi "être" et généralement dans des situations honorifiques. TD

དེ་དག་	ces (choses)
ཐམས་ཅད་	toutes, tout
སོ་སོར་	individuellement, un par un
བཤགས་	avoué, confessé

Analyse grammaticale

Tibétain	Analyse grammaticale détaillée	Traduction
འདོད་ཆགས་	nom composé : འདོད་ (“désir”) + ཆགས་ (“attachement”) = “attachement, désir”	attachement, désir
ཞེ་ཟླ་	nom composé : ཞེ་ (“intense”) + ཟླ་ (“haine”) = “haine, aversion”	haine, aversion
གཉི་མུག་	nom composé : གཉི་ (“parler”) + མུག་ (“désespoir”) = “ignorance”	ignorance
དབང་གིས་	དབང་ (nom : “pouvoir, influence”) + གིས་ (particule agentive) = “par le pouvoir de, sous l’influence de”	sous l’influence de
ནི་	particule d’emphase : “en effet, assurément”	en effet
ལུས་	nom : “corps”	corps
ངག་	nom : “parole”	parole
དེ་བཞིན་	adverbe : “ainsi, de même”	de même, ainsi
ཡིད་	nom : “esprit, mental”	esprit
ཀྱིས་	particule agentive (instrumental) : “par, à travers”	par
ཀྱང་	particule : “aussi, également”	aussi
མྲིག་པ་	nom : “action négative, non-vertu”	action négative
བདག་	pronom personnel : “moi, je”	moi, je
བགྱིས་པ་	verbe au passé (participe passé) : “fait, accompli”	accompli
ཅི་	pronom interrogatif : “quoi, quel”	quoi, quel
མཆིས་པ་	verbe : “existe, il y a”	il y a
དེ་དག་	pronom démonstratif pluriel : “ces (choses)”	ces choses
ཐམས་ཅད་	adjectif totalisant : “tous sans exception”	toutes
སོ་སོར་	adverbe : “individuellement, un par un”	individuellement
བཤགས་	verbe au passé (participe passé) : “avoué, confessé”	confessé

Commentaire

Par Trakpa Gyaltzen³, suite. Nous sommes toujours dans la branche de l'hommage. Voici le plan du commentaire, à ce stade :

II. Le thème de la partie principale, [où l'aspiration est] vertueuse au milieu

A. La cause de l'accomplissement de la prière d'aspiration, sept parties :

1. La branche de l'hommage གང་འཚལ་བའི་ཡན་ལག

- a) Une brève explication མདོར་བསྟུས་པ་ནི།

Une description concise de cette branche.

- b) L'explication détaillée (3 parties)

- (1) Hommage physique
- (2) Hommage mental
- (3) Hommage verbal

2. La branche des offrandes

- a. Les offrandes surpassables
- b. Les offrandes insurpassables

3. La branche de l'aveu

3. La branche de l'aveu

གསུམ་པ་སྒྲིག་པ་བཤམས་པའི་ཡན་ལག་ནི།

འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཉི་ལྷན་དབང་གིས་ནི། །ལུས་དང་ངག་དང་དེ་བཞིན་ཡིད་གྱིས་ཀྱང་། །

སྒྲིག་པ་བདག་གིས་བགྱིས་པ་ཅི་མཆིས་པ། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་བདག་གིས་སོ་སོར་བཤམས། །

Quelles que soient les actions négatives que j'ai accomplies

Avec le corps, la parole et l'esprit

Sous l'emprise du désir, de l'agressivité et de la stupidité

Je confesse chacune d'entre elles. [8]

དེའང་། ལྷོ་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཉི་ལྷན་གསུམ་གྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་དབང་གིས་ནི། གཞི་སློག་གཉེན་པོ་སོགས་ལུས་དང་། ལྷན་སོགས་ངག་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཞོན་སེམས་སོགས་ཡིད་གྱི་སློན་ནས་ཀྱང་།

³ Drakpa Gyaltzen, élève du Seigneur du Refuge, Jamyang Kyentse Wangpo.

ལས་སྡིག་པ་མི་དགོ་བ་བྱེད་པ་པོ་བདག་གིས་བགྱིས་པ་དང་། གཞན་ལ་བྱེད་དུ་བརྟུག་པ་དང་། བྱས་པ་ལ་རྗེས་
སྲུ་ཡི་རང་བ་ཅི་མཆིས་ཤིང་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་དང་བཅས་པའི་སྐྱེན་སྲུང་བདག་གིས་
འགྲོད་སྡོམ་གྱི་བསམ་པ་དྲག་པོས་ཚོ་ག་བཞིན་དུ་སོ་སོར་བཤགས་པར་བགྱིའོ། །

Quelles que soient les actions négatives et non vertueuses que j'ai faites, en tant qu'auteur, que j'ai fait faire à d'autres, ou dont je me suis réjoui, avec mon corps (tuer et ainsi de suite), avec la parole (mentir et ainsi de suite), et aussi avec mon esprit (avoir un comportement nuisible et ainsi de suite), [quand] sous l'emprise de motivations [impliquant] le désir, l'agressivité et la stupidité en tant que cause — en présence des vainqueurs et de leurs fils et filles, je les confesse tous et chacun, avec un fort remords et l'intention de ne pas les répéter, comme c'est le cas dans les pratiques de confession.